Diamond Mountain University
Depth Course 5: Setting Fire to Your Meditation, Part II

Reading Three: Moment to Moment

The following translation is an excerpt from Master Kamalashila's text on meditation., called Bhavana Krama, or The Steps of Meditation. Master Kamalashila wrote three such books on meditation, all with the same title, the one we are using is the middle one. This work can be found in Tibetan in the ACIP database, TD3915, folios 29A-29B.

****

Moment to Moment

དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་དེ་དག་ནི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེར་མི་རུང་ངོ། །མི་རྟག་པ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པས་དེ་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བྱར་མི་རུང་སྟེ། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

तस्मान् न नित्याद् एषाम् उत्पादो युक्तः। नाप्यनित्यात्। तत्रातीतानागतयोर् अवस्तुत्वान् न तावत् ततो जन्म युक्तम्। अहेतुकत्वप्रसंगात्।

So we have concluded that it is illogical for things to grow from something which is unchanging. Yet these working things are not caused by anything which is changing either. Since there *are* no working things in the past or the future, it would be illogical to claim that a working thing was born from either a working thing of its past or its future, because then it would have been created from a non-existent cause.

དུས་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་དེ་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་གྱི་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེའོ། །

नापि वर्तमानात्। समानासमानकालयोस् तत उत्पादायोगात्।

Neither could it be created from a working thing of the present time. For it can neither come from something which occurs simultaneously, nor from something which is not quite simultaneous.

འདི་ལྟར་རེ་ཞིག་དུས་མཉམ་པ་ལས་མ་ཡིན་པ་ནི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་འབྲས་བུ་ཡང་དེ་དང་
དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

तथा हि न तावत् समानकालं। कारणस्वभाववत् कार्यस्यापि तत्समानकालभावितया निष्पन्नत्वात्।

For the former, it can't be coming from a working thing which occurs simultaneously, because then the resultant created thing which possessed the same essential material as that which created it would arise at the very same instant as its cause. And that couldn't be, because the cause must have already fully occurred.

དུས་ཐ་དད་པ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་སྟེ། དུས་གཞན་གྱིས་ཆོད་དེ་སྐྱེ་ན་ནི་འདས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

नापि भिन्नकालम्। कालान्तरव्यवधानेनोत्पादे ऽतीतादेर् एवोत्पत्तिप्रसंगात्।

And secondly, it could not come from a working thing which was a moment's difference in time either. Because, if it were coming from something which was separated by any other length of time at all, then it would be coming from something in the past, and so forth.

བར་དུ་མ་ཆོད་པར་སྐྱེ་ན་གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་ན་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་
སྐད་ཅིག་ཐམས་ཅད་ཆུད་པས་བསྐལ་པ་ཡང་སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ།

अव्यववधानेनाप्युत्पादे सर्वात्मना यद्यव्यवधानं तदैकस्मिन्न् एव क्षणे सर्वक्षणानाम्

अनुप्रवेशात् कल्पस्य क्षणमात्रताप्रसंगः ।

But imagine a working thing which could arise from some working thing which was not separated from it by any length of time. If all things by nature were not separated by any amount of time, then every instant could fit into one instant. And then even eons would last no more than a moment.

དཔེར་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདྲེས་ནས་གོང་བུ་རྡུལ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

यथा परमाणोः सर्वात्मना संयोगे पिण्डस्याणुमात्रताप्रसंगः ।

Similarly, take for instance the smallest particle—an atom. If every single atom of an object was entirely encompassed within the other, then an entire mass of stuff would become that same single atom.

ཇི་སྟེ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་ཕྲད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་ལ་ཆ་ཤས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །

अथैकदेशेन । तदा क्षणस्य सावयवत्वप्रसंगः ।

But what if our atoms only touch each other on one side? With this same logic a single instant as well would possess its own parts.

བདག་ཉིད་ཀྱང་མི་སྐྱེ་སྟེ་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡོ་ནའོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཕྱོགས་འདི་འདུས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

स्वतो ऽपि नोत्पद्यन्ते। निर्हेतुकपक्षेणैवास्य पक्षस्य संगृहीतत्वात्। स्वात्मनि च कारित्र विरोधात्।

So we have established that things can't come from other things that are either changing or unchanging. Yet neither can they produce themselves; for that would be nothing less than coming into being without a cause. And thus we are led back to our earlier discussion, where we established that there was a contradiction to anything acting upon itself.

གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་འདུ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

नाप्युभयतः। उभयपक्ष भाविदोषद्वय प्रसंगात्।

Neither could it come from both, due to the fact that you would then have the problems of both positions combined.

དེ་ལྟ་བས་ན་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་ལུང་ལ་སོགས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་ལོ། །

तस्मात् परमार्थतो ऽनुत्पन्ना एवामी भावाः। संवृत्या तूत्पादस्य विद्यमानत्वान्। नागमादिविरोधः।

Therefore, our only conclusion can be that all these working things ultimately never start. But deceptively, things do begin, so this in no way contradicts the ancient texts or the like.

དེ་སྐད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཏེ།

तथा चोक्तं भगवता ।

The Conqueror also spoke these words:

།དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ།
།དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད།
།རང་བཞིན་མེད་ལ་འཁྲུལ་པ་གང་།
།དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད།
།ཅེའོ། །

भावा जायन्ते संवृत्या परमार्थे ऽस्वभावकाः ।
निःस्वभावेषु भावेषु भ्रान्तिः सा संवृतिर् मता । इति ।

Deceptively, working things
Have a beginning.
Ultimately, this beginning
Lacks any true nature.
And the state of mind which
Mistakes that lack of true nature
Is the state of mind we believe
To be completely deceived.

The following translation is a selection from Gyaltsab Je's commentary on the Aryadeva's Four Hundred Verses, entitled Essence of Excellent Explanation. *This Tibetan text can be found in the ACIP database, S5428, folio 107A.*

****

From Seed to Sprout

ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མྱུ་གུ་མེད་པས་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པའི་ས་བོན་གྱི་མཐའ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ།།

At the time of the seed, no sprout exists; it is only in the final moment of the seed, with all the causes and conditions coming together, that the sprout grows.

ས་བོན་གྱི་སྐད་ཅིག་མཐའ་མར་ཏེ་དེའི་དུས་ན་མྱུ་གུ་མེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བོང་བུའི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

Take the last instant of the seed—still no sprout exists. And to assert that a sprout which doesn't exist could grow up of its own accord would be illogical. If it could, it stands to reason that things like rabbit's horns could also grow.

The following excerpt is a selection from Illumination of the Profound State of Suchness*, a commentary on Nagarjuna's text on the Middle Way, by Lama Chone Drakpa Shedrup. This text can be found in the ACIP database, S0028, folio 03B-04A.*

****

རབ་བྱེད་གཉིས་པ་འགྲོ་འོང་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས།

In the second chapter of Arya Nagarjuna's *Root Text on Wisdom,* the idea of things "coming" and "going" is examined. Here *The Cosmic Dance* is quoted:

།ས་བོན་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་ཇི་བཞིན་ཏེ།
།ས་བོན་གང་ཡིན་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན།
།དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
།དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ།
།ཞེས་གསུངས་ཏེ།

If the seed is there, how could the sprout be there?
The seed is not the sprout,
but neither is it something else,
nor then again not that.
As such it is simply reality,
neither unchanging nor discontinued.

འདིས་ནི་ས་བོན་དེ་ཉིད་མྱུ་གུ་ཕར་འཕོ་ཞིང་འགྲོ་བ་དང་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་གཞན་ཞིག་ནས་ཚུར་འོང་བ་བཀག་སྟེ།

These lines are refuting the idea that the seed itself could from its side "go" or transform into the sprout, or that from its side the sprout could "come" from something else: from the seed.

སྔ་མ་ལྟར་ན་རྟག་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ལྟར་མིན་པས་མྱུ་གུའི་དུས་ནའང་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྟག་པ་མིན་ལ།

If the former were true—that is, if the seed could transform into the sprout—then it would be unchanging. But since it's not, neither is it something which is unchanging, in the sense that it remains, without having been destroyed, even at the time of the sprout.

ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ས་བོན་གྱི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འབྱུང་བས་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ལྟར་མིན་པས་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །

If the latter were true—that is, if the srpout could come from the seed—then it would grow even without relying upon the seed as its cause. In that case then the flow of the seed would be discontinued. This though is not the case, and so neither is it the case that the seed is simply discontinued.

The following translation is a selection from Je Tsongkapa's middle-length text on the Steps of the Path, entitled Lam Rim Dring., *where he explains a quotation from the* King of Concentration Sutra. *This Tibetan text can be found in the ACIP database, S5393, folios 375A-376A. The King of Concentration Sutra itself is presently being input by ACIP and has yet to receive a reference number; this passage can be found in chapter 9, verse 23 in the Mithila Institute edition of the Sanskrit text.*

****

An extreme of emptiness: no starting at all

[*In the following passage, Je Tsongkhapa is demonstrating how someone who has gone to the extreme of denying things altogether uses the* King of Concentration Sutra *to try to prove their point*.]

ད་ལྟ་དབུ་མའི་དོན་སྨྲ་བར་འདོད་པ་ཕལ་མོ་ཆེན་རེ།

Nowadays, this is the view of the vast majority of those who claim to assert the meaning of the Middle Way.

སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཁོན་ཉིད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁེགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་འདྲ་ཞིག་ཁས་བླངས་པ་ལའང་རིགས་པས་དཔྱད་པ་བྱས་ན་བརྟག་བཟོད་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་མུ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་བཀག་པས་ན་དེར་མ་འདུས་པའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

First analyze through logic whether the starting of things and so on exists in and of itself or not. In this way, all existing things from physical form up to omniscience are refuted. For no matter what your position on this point is, you will find that once you have examined it through logic, not even a single atom can stand up to this analysis. And furthermore, we can also then reject all four permutations of existing, not existing, and the rest—and there is nothing which is not encompassed within one of these four categories.

གཞན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་འགག་དང་བཅིངས་གྲོལ་
སོགས་ཅི་ཡང་མེད་པར་གཟིགས་པས་ན་དེས་གཟིགས་པ་ལྟར་ཡིན་དགོས་པས་སྐྱེ་བ་སོགས་མེད་དོ།
།

Moreover, the wisdom of a realized being who sees thusness sees that things such as starting and stopping, or being enchained and becoming freed, do not exist at all. And since it must be as they perceive, then none of these things like starting exists.

གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་སོགས་འདོད་ན་དེ་ལ་དེ་ཉིད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དམ་མི་བཟོད།
བཟོད་ན་ནི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པས་བདེན་དངོས་སུ་འགྱུར་རོ། །དཔྱད་མི་
བཟོད་ན་ནི་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་དོན་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་འཐད།

If you believe that there are things which start and the rest, then tell me: when you use logic to examine the essential nature of a thing with regard to this, does it hold up under analysis or not? If it did, that would mean that there existed a working thing which held up under analysis, and that working thing would have to be one which existed truly. If it did not hold up under analysis, then how could there ever exist an object which we have already rejected by means of logic?

དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་ན་ཚད་མས་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གཟིགས་པས་དེས་གྲུབ་པར་མི་འཐད་ལ།

And also, if you still insist that starting and the rest do exist, then tell me: can these be established through a valid perception or not? If you say the former, then it would be incorrect to say that the wisdom of one who sees thusness sees that things have no start.

ཐ་སྙད་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པས་གྲུབ་པར་འདོད་ན་ནི་དེ་དག་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་མི་འཐད་དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས།

You could claim that starting and so forth are established through your visual consciousness and the like, which are nominal perceptions. But since it has been denied that these are correct perceptions, it would be incorrect to use them as a perception which proved this. As it is stated in the sutra, *King of Concentration*:

།མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན།
།ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་ཚད་མ་མིན།
།གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་ཡིན་ན།
།འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ།
།ཞེས།།

न चक्षुः प्रमाणं न श्रोत्र घ्राणं न जिह्व प्रमाणं न कायचित्तम्।
प्रमाण यद्येत भवेयुरिन्द्रिया कस्यार्यमार्गेण भवेत कार्यम्॥२३॥

Neither eye nor ear nor nose
Could be a correct perception;
Neither tongue nor body nor mind
Could be a correct perception.
If these powers of sense
Were correct perceptions,
What use would be the path
Of a realized being?